

Monumentnummer*: 515375

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr: 7789/37

Monumentnaam**

Veenkoloniaal Museum

Complexnummer

515374

Complexnaam

schoolgebouw en conciërgewoning

Woonplaats*

Veendam

Gemeente*

Veendam

Provincie*

Groningen

Straat*

Museumplein

Nr*

5

Toev.*

Postcode*

9641 AD

Woonplaats*

Veendam

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Veendam

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

6375

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Het twee verdiepingen hoge, deels onderkelderde SCHOOLGEBOUW gebouwd in 1910 in Um-1800 stijl heeft een U-vormige plattegrond. Het front wordt gevormd door een afgeschuinde zijde, gelegen aan de zuidkant tussen de linker en de centrale vleugel. Het schoolgebouw is opgetrokken in bruine baksteen aan de voorzijde (zuidgevel) op een hardstenen trasraam en wordt gedekt door een samengestelde kap met leidekking; cordonlijsten van zandsteen; fries van zandsteen; vijf hoge gemetselde schoorstenen; houten goot op houten klossen; zeventien dakkapellen bekroond met een houten fronton waarin twee vierruits vensters; vergaarbakken van lood versierd met engelenkop; tien pironen. De gevels worden geleed door T-vensters met twaalfruits bovenlicht op de begane grond onder een latei van zandsteen en gemetselde segmentboog, op de eerste verdieping onder strek.

De voorgevel (zuidzijde) van het gebouw wordt gevormd door een afgeschuinde gevel, bekroond met een driehoekige fronton en een dakruiter. Middels acht gemetselde pilasters met basement en kapiteel van witte steen

wordt de gevel verdeeld in gevelvelden. In het fronton een guirlande en plaquette van zandsteen waarop staat geschreven 'Hoogere Burgerschool'. De dakruiter is opgebouwd uit een vierkant basement bekleed met leien waarboven aan elke zijde een uurwerk; spits bekleed met koper en bekroond met een koperen windvaan waarin de letters 'HBS'. De entree bevindt zich centraal in deze symmetrische voorgevel en bestaat uit twee houten paneeldeuren met half rond bovenlicht met roedenverdeling waarvoor een decoratief half rond ijzeren paneel. De entree wordt omlijst met zandsteen met als sluitsteen het hoofd van Athena. Voor de entree een twee treden hoge hardstenen stoep; niet-originele invalidenopgang. Aan weerszijden van de entree een T-venster met half rond bovenlicht met roedenverdeling. Boven de entree een cordonlijst waarin de niet-originele letters 'Veenkoloniaal Museum'. Op de eerste verdieping centraal een driedelig venster met stijlen en regels van zandsteen met bovenlichten met roedenverdeling, bekroond met een segmentvormig fronton van zandsteen. Aan weerszijden van dit venster een T-venster onder een latei van zandsteen waarboven aan de linkerzijde het wapen van Veendam en aan de rechterzijde de Nederlandse leeuw. In de achtergevel van dit schuine geveldeel drie smalle staande zesruits vensters waarboven een groot getoogd gekleurd glas-in-lood venster dat uit 1962 stamt.

In het hoekrisaliet aan de voorzijde van de linker vleugel (zuidwestzijde) zes T-vensters. In het terugspringende rechter geveldeel achttien T-vensters. In de linker gevel van deze vleugel vier T-vensters. In het hoekrisaliet van de achtergevel van deze vleugel zes T-vensters. In het terugspringende geveldeel drie T-vensters en een niet-originele dubbele houten paneel deur met achtruits bovenlicht, waarvoor een niet-originele brandtrap is geplaatst. Voor dit geveldeel een plat rechthoekig volume met aan de voorzijde vijf smalle H-vensters waarvan één is dichtgezet; aan de rechterzijde twee smalle staande vensters met roedenverdeling.

In het hoekrisaliet aan de voorzijde (zuidoostzijde) van de centrale vleugel zes T-vensters. In het terugspringende linker geveldeel zesentwintig T-vensters. In de achtergevel van deze vleugel drie twaalfruits vensters waarboven vier T-vensters; op de begane grond een afdak onder lessenaarsdak, rustend op drie ijzeren zuilen op een natuurstenen basement waaronder twee getoogde tweedelige vensters onder rollaag en een getoogde dubbele houten paneel deur met roedenverdeling onder rollaag met hardstenen stoep. Aan de rechterzijde van deze gevel een plat rechthoekig volume waarin twaalf smalle staande zesruits vensters.

In het linker geveldeel van de voorgevel van de rechter vleugel (noordoostzijde) een niet-originele paneel deur met stoep waarboven twee zesruits bovenlichten (oorspronkelijk twee H-vensters), waarboven een vierdelig vierruits venster. In het centrale geveldeel een samengesteld tweedelig H-venster waarboven drie staande zesruits vensters. Dit geveldeel wordt bekroond met een attiek van zandsteen. In het risalerende rechter geveldeel vier samengestelde driedelige H-vensters met stijlen van witte steen onder een segmentvormig fronton waarboven vier T-vensters en twee boven de gootlijst doorgetrokken negendelige vensters deels met roedenverdeling, bekroond met een fronton. In de rechtergevel van deze vleugel een niet-originele nooduitgang. In het risalerende linker geveldeel van de achtergevel van deze vleugel vier dubbele getoogde houten paneeldeuren met roedenverdeling onder rollaag waarboven vier samengestelde driedelige zesruits vensters met stijlen van witte steen. In het rechter geveldeel een T-venster en drie staande zesruits vensters.

In het INTERIEUR zijn ondermeer van belang: de vensterbanken van granito, de houten tochtdeuren waarin glas met zij- en getoogde bovenlichten waarin roedenverdeling, de houten paneeldeuren, in het voorportaal de plaquette waarop Winkler Prins en Adam en Eva staan afgebeeld ontworpen door Tjipke Visser in 1916 en de plaquette waarop onder andere de namen van B&W, in de hal de bordestrap van granito met leuning van ijzer en hout, de zuilen van

granito op een betonnen basement, de consoles van papier-maché, de hardstenen trap naar de kelder met ijzeren leuning en het gekleurde glas-in-lood venster uit 1962 ontworpen door Johan en Femina Schilt Geesink, in de toiletten de wasbakken, op de eerste verdieping in de hal de granito vloer, de zuilen van granito op een betonnen basement en de balustrade van ijzer en hout, in de lerarenkamer het beschoten tongewelf gedragen door zuilen bekleed met papier-maché op een houten basement, de houten kastenwanden, op zolder de beschoten kap en het mechanische uurwerk van ijzer.

Waardering

Schoolgebouw van algemeen belang vanwege architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als voorbeeld van een HBS uit 1910 in de provincie Groningen in Um-1800 stijl
- vanwege de evenwichtige compositie en zorgvuldig vormgegeven detaillering
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van zowel exterieur als delen van het interieur
- vanwege de waardevolle interieuronderdelen
- als zeer goed voorbeeld van het oeuvre van architect J.A. Vrijman
- vanwege de monumentale ligging in het gebied Tusschendiepen, dat zal worden voorgedragen als beschermd gezicht

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw